

Notitie 'toepassen WPB op nieuwe instroom'

Versie 0.91

Aan: alle betrokkenen
Van: projectteam 'implementatie woonplaatsbeginsel'
Datum: 20-1-2021
Bijlagen: 1. toelichting stap 2a met behulp van tabel
 2. toelichting stap 5 met behulp van voorbeeld in tabel
 3. alternatieve werkwijze op basis van aanname: kind bij ouders = geen verblijfszorg

Inleiding

Om dit woonplaatsbeginsel te kunnen toepassen zijn twee informatiebronnen nodig:

1. adreshistorie conform de Basisregistratie Personen (BRP)
2. verblijfshistorie i.v.m. laatste woonplaats jeugdige vóór start zorg met (aaneengesloten) verblijf

In deze notitie wordt een werkwijze beschreven voor gemeenten om voor een jeugdige met een zorgvraag te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is in het kader van de wetswijziging. Deze werkwijze kan worden toegepast op de nieuwe instroom vanaf 1/1/2022.

Van de jeudigen die al voor die datum in zorg waren, is in de loop van 2021 op basis van het nieuwe woonplaatsbeginsel bepaald of ze onder een andere gemeente komen te vallen. De (warme) overdracht naar die gemeente heeft dan ook al plaatsgevonden en de nieuw verantwoordelijke gemeente heeft een toewijzing gestuurd naar de betreffende zorgaanbieder(s). Dit betekent dat vanaf 1/1/2022 elke zorgtoewijzing afkomstig is van een gemeente die voorkomt in de BRP-adreshistorie van de jeugdige (huidige woonplaats of woonplaats in het verleden), ongeacht wanneer de zorg is gestart.

Uitgangssituaties

Vanaf 1 januari 2022 kunnen zich verschillende situaties voordoen. Afhankelijk van zo'n situatie is het al dan niet duidelijk welke gemeente voor de jeugdzorg verantwoordelijk is (zie onderstaande tabel). **Als over de woonplaats van een jeugdige wordt gesproken, wordt het BRP-adres bedoeld, dus de gemeente waar de jeugdige is ingeschreven.**

Situatie		Verantwoordelijke gemeente
1	jeugdige heeft voor het eerst in zijn/haar leven zorg nodig	gemeente van huidige woonplaats jeugdige (dit moet nog wel getoetst worden als niet 100% zeker is dat het om een eerste zorgaanvraag gaat)
2	jeugdige heeft in het verleden al eens zorg ontvangen die is afgerond maar heeft nu opnieuw zorg nodig	gemeente van huidige woonplaats jeugdige (dit moet nog wel getoetst worden als niet 100% zeker is dat het om een nieuwe zorgaanvraag gaat)

Situatie		Verantwoordelijke gemeente
3	jeugdige ontvangt zorg maar verhuist naar een andere gemeente, waar de zorg voortgezet moet worden	<ul style="list-style-type: none"> • ambulante jeugdzorg: gemeente van nieuwe woonplaats jeugdige • jeugdzorg met verblijf: herkomstgemeente blijft verantwoordelijk
4	jeugdige ontvangt al zorg maar de zorgvraag wijzigt: er moet zorg bij of af	huidige gemeente blijft verantwoordelijk
5	jeugdige ontvangt al zorg maar de toegewezen periode moet verlengd worden	huidige gemeente blijft verantwoordelijk
6	jeugdige verblijft in een instelling voor opvang of begeleid wonen in het kader van de Wmo ¹ en heeft ook ambulante jeugdzorg nodig	<ul style="list-style-type: none"> • ambulante jeugdzorg tijdens het verblijf: herkomstgemeente is verantwoordelijk • ambulante jeugdzorg na het verblijf: gemeente waar jeugdige komt te wonen is verantwoordelijk
7	jeugdige verbleef in een justitiële jeugdinrichting in het kader van de BJJJ ² en heeft daarna ambulante jeugdzorg nodig	<ul style="list-style-type: none"> • als onderdeel van de strafmaatregel: herkomstgemeente is verantwoordelijk • losstaand van de strafmaatregel: gemeente waar de jeugdige komt te wonen is verantwoordelijk
8	jeugdige heeft ambulante zorg nodig maar het is niet bekend of hij/zij misschien al een vorm van verblijfszorg ontvangt (bv. (weekend)pleegzorg)	gemeente waar de aanvraag c.q. het verzoek om toewijzing binnenkomt moet uitzoeken of er sprake is van verblijfszorg en welke gemeente daarvoor verantwoordelijk is; dit is in deze situatie niet op voorhand duidelijk

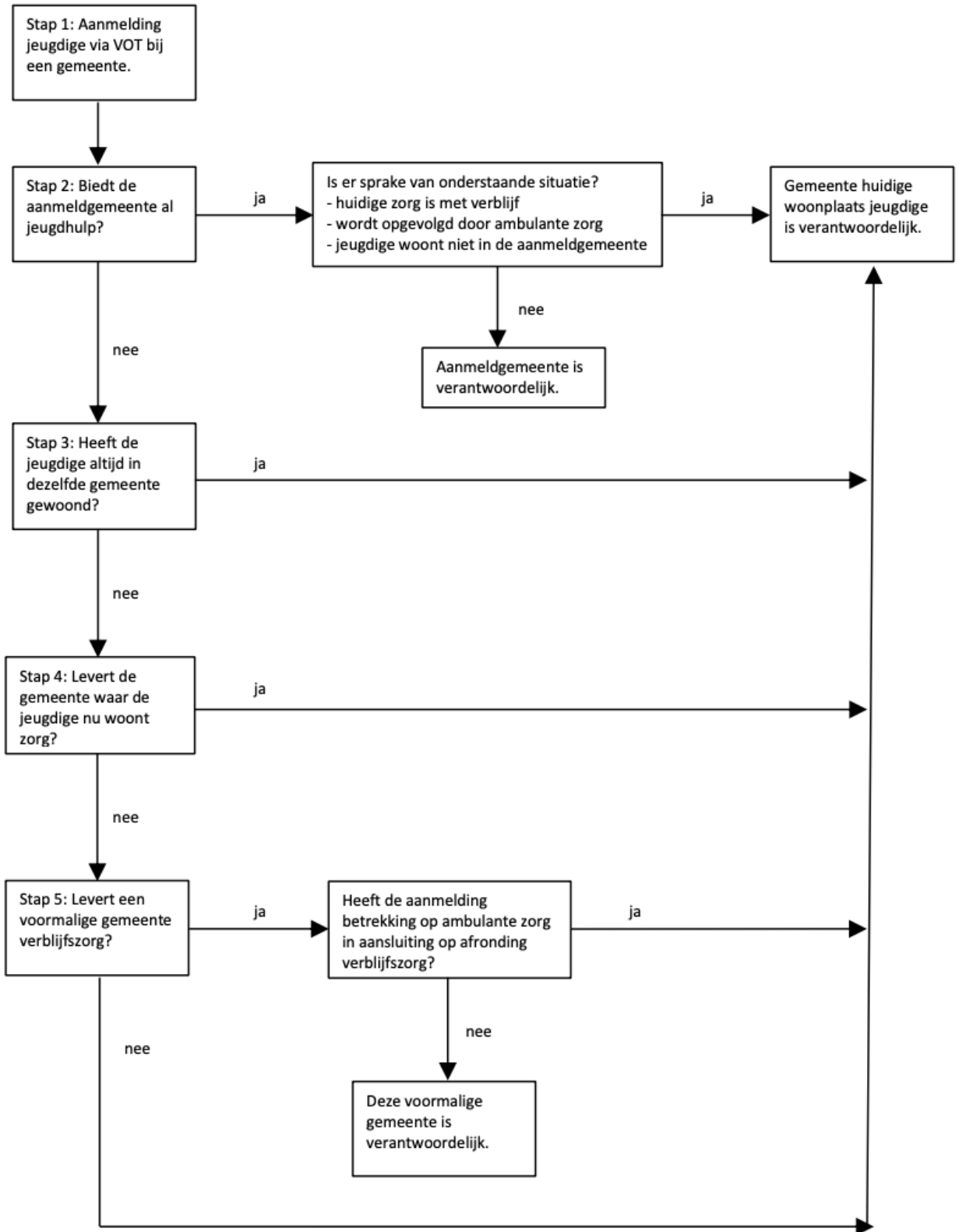
Werkwijze

Op de volgende pagina staat een schematische weergave van het proces vanaf het moment dat een jeugdige voor zorg wordt aangemeld bij een gemeente (de 'aanmeldgemeente') tot aan het vaststellen van welke gemeente, op grond van het (nieuwe) woonplaatsbeginsel, verantwoordelijk is voor die zorg. Vervolgens worden de in dit schema genoemde stappen toegelicht.

De verwachting is dat in veruit de meeste gevallen het proces al stopt bij stap 1 omdat direct duidelijk is welke gemeente verantwoordelijk is (situatie 3 t/m 7). Maar mocht dat niet zo zijn (situatie 8 en misschien ook 1 en 2), dan moet de aanmeldgemeente dit gaan uitzoeken. De in deze notitie beschreven zoekstrategie maakt gebruik van de BRP om dit zoekproces efficiënt en effectief te doorlopen. Het is daarmee ook een transparante werkwijze die de 'bewijslast' van de onderzoekende gemeente ondersteunt richting de verantwoordelijk geachte gemeente.

¹ Wmo = Wet maatschappelijke omvang.

² BJJJ = Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

Stap 1: Aanmelding jeugdige met zorgvraag

Een jeugdige met een (nieuwe of gewijzigde) hulpvraag kan via het wijkteam van de gemeente maar ook via een zorgaanbieder bij een gemeente terechtkomen³. Als een onbekende jeugdige bij een aanbieder wordt aangemeld, dan stelt die aanbieder de volgende vragen:

1. waar woont de jeugdige?
2. is er al verblijfszorg toegewezen vanuit een bepaalde gemeente?

Op grond van de antwoorden op deze vragen richt de zorgaanbieder een 'verzoek om toewijzing' (VOT) (JW315) tot de gemeente die waarschijnlijk verantwoordelijk is:

- de gemeente die verblijfszorg heeft toegewezen (positief antwoord op vraag 2);
- de gemeente waar de jeugdige woont (antwoord op vraag 1 als het antwoord op vraag 2 negatief of onbekend is).

Naar verwachting komt een VOT meestal bij de juiste gemeente terecht. Dan kan deze gemeente per omgaande een zorgtoewijzing (JW301) sturen en stopt het proces hier. In de overige gevallen moet de aanmeldgemeente één of meer van de volgende stappen uitvoeren.

Stap 2: Biedt de aanmeldgemeente al zorg aan deze jeugdige?

De aanmeldgemeente zoekt om te beginnen in de eigen registratie of er al een geldige toewijzing is afgegeven voor deze jeugdige.

2a: Ja, voor deze jeugdige heeft deze gemeente al zorg toegewezen:

In de meeste gevallen is en blijft de aanmeldgemeente verantwoordelijk voor de nieuwe aanvraag. Er is slechts één uitzondering hierop, in de volgende situatie:

- de door de aanmeldgemeente toegewezen verblijfszorg loopt af;
- én wordt gevolgd door ambulante jeugdhulp;
- én de jeugdige woont in een andere gemeente.

In dat geval wordt die andere gemeente (waar de jeugdige woont) verantwoordelijk. Dit wordt via een antwoordbericht (JW319) gecommuniceerd naar de aanbieder.

Zie Bijlage 1 voor een schematische toelichting.

2b: Nee, de aanmeldgemeente biedt geen jeugdzorg aan deze jeugdige:

In dat geval moet de gemeente verder zoeken omdat er misschien al wel zorg is toegewezen door een andere gemeente. De in de volgende stappen beschreven zoekstrategie is nodig als de aanmeldgemeente deze informatie niet van een andere bron (verwijzer of wettelijk vertegenwoordiger) te horen krijgt. De aanmeldgemeente stuurt een antwoordbericht (JW319) naar de zorgaanbieder om aan te geven dat hij moet onderzoeken welke gemeente verantwoordelijk is.

Stap 3: In kaart brengen adreshistorie jeugdige.

De aanmeldgemeente brengt door het raadplegen van de BRP de adreshistorie van de jeugdige in beeld en bekijkt of deze jeugdige in verschillende gemeenten heeft gewoond.

³ En indirect via verwijzers zoals een gecertificeerde instelling (GI), huisarts of andere arts/specialist. Maar de aanvraag loopt in die gevallen via een zorgaanbieder.

3a: De jeugdige heeft altijd in dezelfde gemeente gewoond:

Deze gemeente (waar de jeugdige is ingeschreven) is verantwoordelijk. Als dat niet de aanmeldgemeente is, dan informeert de aanmeldgemeente de verantwoordelijke gemeente en stuurt opnieuw een antwoordbericht (JW319) naar de zorgaanbieder van wie hij het verzoek om toewijzing heeft ontvangen om door te geven welke gemeente verantwoordelijk is. Als het wel de aanmeldgemeente is, dan volstaat een reactie in de vorm van een zorgtoewijzing (JW301).

3b: De jeugdige heeft in verschillende gemeenten gewoond:

In dat geval gaat de zoektocht verder met stap 4 (jeugdige woont in een andere gemeente dan de aanmeldgemeente) of stap 5 (jeugdige woont in de aanmeldgemeente).

Stap 4: Bevragen gemeente waar jeugdige nu woont

De aanmeldgemeente vraagt aan de gemeente waar de jeugdige is ingeschreven of deze jeugdzorg heeft toegewezen die nog geldig is. Als het antwoord positief is, is het duidelijk dat dit de verantwoordelijke gemeente is. Dit geeft de aanmeldgemeente via een antwoordbericht (JW319) door aan de zorgaanbieder.

Stap 5: Bevragen gemeente(n) waar de jeugdige in het verleden heeft gewoond

Afhankelijk van hoe vaak een jeugdige is verhuisd naar een andere gemeente, moet de aanmeldgemeente tenminste één maar mogelijk meerdere van die gemeenten de volgende vraag stellen: Loopt er vanuit deze gemeente een geldige toewijzing voor verblijfszorg⁴?

5a: Ja, er is sprake van verblijfszorg:

De gemeente van een voormalige woonplaats van de jeugdige is verantwoordelijk, tenzij het gaat om een aanvraag voor een ambulante jeugdzorgtraject, dat start nadat de verblijfszorg stopt. In dat geval is de gemeente van de huidige woonplaats verantwoordelijk. In beide situaties wordt de juiste gemeente via een antwoordbericht (JW319) gecommuniceerd naar de aanbieder.

5b: Nee, er is geen sprake van verblijfszorg:

Deze gemeente is niet verantwoordelijk. Als alle gemeenten waar de jeugdige in het verleden heeft gewoond deze vraag negatief beantwoorden, dan is dus geen van die gemeenten verantwoordelijk voor de in te zetten jeugdhulp. In dat geval gaat het om een nieuwe aanvraag en is de gemeente van de huidige woonplaats verantwoordelijk. Dit meldt de aanmeldgemeente via een antwoordbericht (JW319) aan de zorgaanbieder.

Slimme zoekstrategie

Stel dat de jeugdige in meerdere gemeenten heeft gewoond, dan moet stap 5 dus voor elk van die gemeenten worden uitgevoerd. Dat kan op de volgende manieren:

1. **Opeenvolgend:** je begint bij één gemeente en vervolgens stap voor stap de andere gemeenten tot je een gemeente treft die verblijfszorg heeft toegewezen; de vraag is of je bij de meest recente woonplaats moet beginnen of juist bij de oudste woonplaats; de

⁴ Omdat het om een voormalige woonplaats gaat kan -conform het woonplaatsbeginsel- de door zo'n gemeente toegewezen zorg alleen betrekking hebben op zorg met verblijf.

uitkomst zal hetzelfde zijn maar de doorlooptijd kan wel verschillen; er kan wel slim gebruik worden gemaakt van beschikbare informatie:

- a. als het huidige woonadres gelijk is aan het adres van (één van) de ouders, is er een grote kans dat er geen sprake is van verblijfszorg: in dat geval is beginnen bij dat adres verstandig en vanaf daar verder terug in de historie;
- b. het meest recente adres dat samenvalt met het adres van (één van) de ouders, zou wel eens het startpunt kunnen zijn van verblijfszorg; de zoektocht kan misschien snel stoppen als dit inderdaad zo blijkt te zijn; zo niet, dan moeten alsnog de andere gemeenten ook worden benaderd.

In Bijlage 2 staat een voorbeeld van een slimme zoekstrategie in opeenvolgende stappen.

2. **Allemaal tegelijk**: dit verkort de doorlooptijd maar er worden ook gemeenten aan het werk gezet die dit bij een cyclische (opeenvolgende) bevraging niet hadden hoeven te doen.

Uitzonderingen

Het hierboven beschreven proces kan niet in elke situatie worden uitgevoerd en zal ook niet in elke situatie tot een zekere uitkomst leiden.

Hieronder worden de uitzonderingssituaties beschreven:

1. Er is geen (opeenvolgende) adreshistorie van de jeugdige in de BRP aanwezig: terugvaloptie die de Wet biedt.
2. De jeugdige behoort tot een specifieke categorie:
 - jeugdigen die in een justitiële jeugdinrichting (JJI) verblijven;
 - alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMV-er).

Voor deze jeugdigen geldt een andere procedure.

Alternatieve zoekstrategie

In Bijlage 3 staat een alternatieve werkwijze beschreven om het woonplaatsbeginsel toe te passen. Die werkwijze berust op de aanname dat als het adres van de jeugdige samenvalt met het adres van (één van) de ouders, dat er dan geen sprake is van verblijfszorg. Deze aanname gaat niet altijd op. Dus deze werkwijze heeft het risico dat een verkeerde gemeente wordt aangewezen als zijnde verantwoordelijk (in iets minder dan de helft van de onderscheiden situaties, zie Bijlage 3).

Als voor deze strategie wordt gekozen, komt deze stap tussen de hierboven bescheven stappen 4 en 5 in. Daarmee worden dan veel aanvragen direct afgehandeld, dus het leidt tot een kortere doorlooptijd want voor die jeugdigen hoeft dan niet verder teruggezocht te worden in de adres-historie en hoeven die gemeenten niet bevraged te worden. Dit is een pragmatische oplossing die alleen aan de orde is als bij de aanvraag onbekend is of de jeugdige al verblijfszorg ontvangt. Als dit niet zo vaak voorkomt rechtvaardigt het de vraag of de moeite van het verder uitzoeken opweegt tegen het risico en de daarmee samenhangende financiële gevolgen dat met deze aanname niet de juiste gemeente wordt aangewezen. Door dit in de praktijk te beproeven wordt duidelijk of dit alternatief voor gemeenten acceptabel is.

Bijlage 1: toelichting op stap 2a

Hieronder staan de tabellen die de uitkomsten van **stap 2a** illustreren:

nieuwe <u>aanvullende</u> zorgvraag	lopende ztw van aanmeldgemeente	BRP-adres jeugdige in aanmeldgemeente	BRP-adres jeugdige in andere gemeente
ambulante jeugdhulp	ambulante jeugdhulp	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	n.v.t.
	zorg met verblijf	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk
zorg met verblijf	ambulante jeugdhulp	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	n.v.t.
	zorg met verblijf	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk

nieuwe <u>aansluitende</u> zorgvraag	aflopende ztw van aanmeldgemeente	BRP-adres jeugdige in aanmeldgemeente	BRP-adres jeugdige in andere gemeente
ambulante jeugdhulp	ambulante jeugdhulp	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	n.v.t.
	zorg met verblijf	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	<i>gemeente waar jeugdige woont wordt verantwoordelijk</i>
zorg met verblijf	ambulante jeugdhulp	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	n.v.t.
	zorg met verblijf	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk	aanmeldgemeente blijft verantwoordelijk

Bijlage 2: toelichting op stap 5

In onderstaand voorbeeld worden de verschillende zoekstrategieën van **stap 5** geïllustreerd:

tijdstip	BRP-adres	met ouder(s)?	zoekstrategie o.b.v. match met meest recente adres ouder(s)
T6	huidige adres (woonplaats G)	nee	
T5	verhuisd naar woonplaats F	nee	
T4	verhuisd naar woonplaats E	ja	stap 1: start zoektocht
T3	verhuisd naar woonplaats D	nee	
T2	verhuisd naar woonplaats C	nee	
T1	verhuisd naar woonplaats B	ja	stap 2: einde zoektocht
T0	geboorteadres (woonplaats A)	ja	

Casusbeschrijving

Jeugdige is vanuit thuiswonend in gemeente B uit huis geplaatst in een pleeggezin in gemeente C en daarna verhuisd naar een pleeggezin in gemeente D. Vervolgens is de pleegzorg afgeschaald naar weekendpleegzorg zodat de jeugdige doordeweeks weer thuis bij de ouders kon komen te wonen, die inmiddels in gemeente E woonden. Dat ging echter niet goed waardoor de jeugdige terug ging naar het vorige pleeggezin dat ondertussen verhuisd was naar gemeente F en daarna nog een keer verhuisde naar gemeente G.

Samengevat: deze jeugdige is al vroeg in een pleeggezin terechtgekomen en daarna in een ander pleeggezin. Tijdelijk is geprobeerd of de jeugdige weer bij de ouders kon wonen en in het weekend in het pleeggezin. Er is dan nog steeds sprake van aansluitend verblijf. Die weekendpleegzorg is daarna weer omgezet naar voltijds pleegzorg tot op heden (T6). Hij is nog wel een paar keer mee-verhuisd met het pleeggezin naar een andere gemeente.

Slimme zoekstrategie

De verblijfszorg is dus ooit gestart in gemeente B. In zijn leven heeft de jeugdige al in 7 verschillende gemeenten gewoond. Door in de BRP te zoeken naar de momenten waarop de jeugdige bij de ouders woonde (meest recent op T4 en daarvoor op T1), is de verantwoordelijke gemeente toch in maar 2 stappen gevonden.

Bijlage 3: Alternatieve werkwijze bij aanname 'kind bij ouders = geen verblijfszorg'

Om de administratieve lasten voor gemeenten omlaag te brengen, zou afgesproken kunnen worden dat op grond van een match van het adres van de jeugdige met het adres van (één van) de ouders er wordt aangenomen dat er op dat moment geen sprake is/was van jeugdzorg met verblijf.

Er zijn twee situaties denkbaar:

1. Het huidige adres van de jeugdige is gelijk aan het adres van één van de ouders: er is geen sprake van zorg met verblijf. De gemeente waar de jeugdige nu woont is dan dus verantwoordelijk (aanname).
2. Het huidige adres van de jeugdige is NIET gelijk aan het adres van één van de ouders: er is sprake van zorg met verblijf (aanname).
In de BRP zoekt de aangemelde gemeente naar het meest recente adres waarop de jeugdige wel samenwoonde met tenminste één van de ouders vanuit de veronderstelling dat bij die gemeente de verblijfszorg wel zal zijn gestart, dus die gemeente is dan verantwoordelijk (aanname).

Deze aannames leiden niet altijd tot de juiste uitkomst. Dit wordt in onderstaande tabel toegelicht.

Nr.	Uitgangssituatie	Resultaat	Status
1	Jeugdige woont bij beide ouders in gemeente A, krijgt geen zorg met verblijf.	Gemeente A is verantwoordelijk	Correct
2	Jeugdige woont bij beide ouders in gemeente A, krijgt deeltijdverblijf (weekendpleegzorg of logeeropvang) of kortdurend verblijf in gemeente B maar deze verblijfszorg is gestart in gemeente A.	Gemeente A is verantwoordelijk	Correcte uitkomst, maar fout bepaald
3	Jeugdige woont bij beide ouders in gemeente A, krijgt deeltijdverblijf (weekendpleegzorg of logeeropvang) of kortdurend verblijf in gemeente B en deze verblijfszorg is gestart in gemeente B.	Gemeente A is verantwoordelijk	Fout, moet gemeente B zijn

Conclusie

In 2 van de 3 beschreven situaties wordt de juiste gemeente bepaald (waarvan 1x op grond van een verkeerde aanname).